

Kennisnotitie

Adviesvraag bepalen doelgroep van de Maatregel Gerichte beëindiging (MGB)

Samenvatting en resultaten

Het Ministerie van LNV heeft gevraagd om inzicht te krijgen in (1) het aantal veehouderijlocaties gelegen op de volgende grondsoorten: beekdalen, (hoge) zandgronden of veen- en moerige gronden, en (2) hoeveel locaties daarvan voldoen aan de criteria i) een uitstoot van minimaal 250 kg NH₃/j voor de diergroepen melkvee/rundvee óf ii) minimaal 750 kg NH₃/j voor de overige diergroepen.

(1) Het aantal veehouderijlocaties per grondsoort is: 1.630 op beekdalen, 3.023 op veen- en moerige gronden en 24.134 op zandgronden. Vanwege overlap tussen de afbakening van de 3 grondsoorten is 27.622 het totale aantal unieke locaties op alle genoemde grondsoorten. Daarvan zijn 16.722 locaties met een emissie van ≥ 250 kg, 15.277 met ≥ 500 kg en 11.073 met ≥ 1.000 kg (in kg NH₃/jaar).

(2) Het aantal veehouderijlocaties in Nederland dat voldoet aan i) is 11.381, het aantal dat voldoet aan ii) is 3.817 locaties en 333 locaties voldoen aan beide emissiecriteria. Het totale aantal op de 3 grondsoorten dat aan enig van de emissiecriteria voldoet is 15.531 locaties welke een gezamenlijke emissie hebben van grofweg 30,6 kton NH₃/jaar.

Overlap met Lbv en Lbv-plus regeling: van de 15.531 locaties die mogelijk in aanmerking komen voor de MGB-regeling zijn er respectievelijk 7.092 (70%) en 2.326 (78%) die ook in aanmerking komen voor genoemde regelingen. Andersom zijn er 7.460 (48%) veehouderijlocaties van de 15.531 die nog niet voor de genoemde bestaande twee regelingen in aanmerking komen.

Inleiding

Vraagstelling

Het Ministerie van LNV heeft gevraagd om inzicht te krijgen in de grootte en samenstelling van de potentiële doelgroep voor een nieuwe regeling. Het gaat daarbij om alle soorten veehouderijlocaties gelegen in specifieke gebieden (grondsoort) waarbij hun emissies voldoen aan vooraf gestelde waarden. Daarbij worden alleen de stalemissies beschouwd.

De vraagstelling is opgedeeld in meerdere deelvragen:

1. Hoeveel veehouderijlocaties bevinden zich in Beekdalen, (Hoge) zandgronden, of Veenweidegebieden?
 - a. Hoeveel zijn dat er totaal in Nederland en hoeveel per provincie?
 - b. Hoeveel bedrijven vallen in de categorieën ≥ 250 kg, ≥ 400 kg, ≥ 500 kg, ≥ 750 kg, ≥ 1000 kg, en totaal kg NH₃ emissie per jaar?
 - c. Waar mogelijk deze resultaten ook uitgesplitst per diercategorie.
2. Uitgaande van een voorgenomen criteria: i) Minimaal 250 kg NH₃/j voor de melkvee en rundvee diergroepen OF Minimaal 750 kg NH₃/j voor alle overige diergroepen; ii) Alle veehouderijlocaties moeten liggen binnen de gebieden beekdalen, veenweidegebieden en (hoge) zandgronden:
 - a. Hoeveel locaties voldoen aan deze criteria?
 - b. Hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de Lbv-plus regeling?
 - c. Hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de Lbv-regeling?

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 088 689 91 11

Auteurs:

C.W.M. van der Maas,
P. Romeijn
T.N.P. Nguyen

Centrum: Milieukwaliteit

Contact:

wim.van.der.maas@rivm.nl

Kenmerk: KN-2024-0005

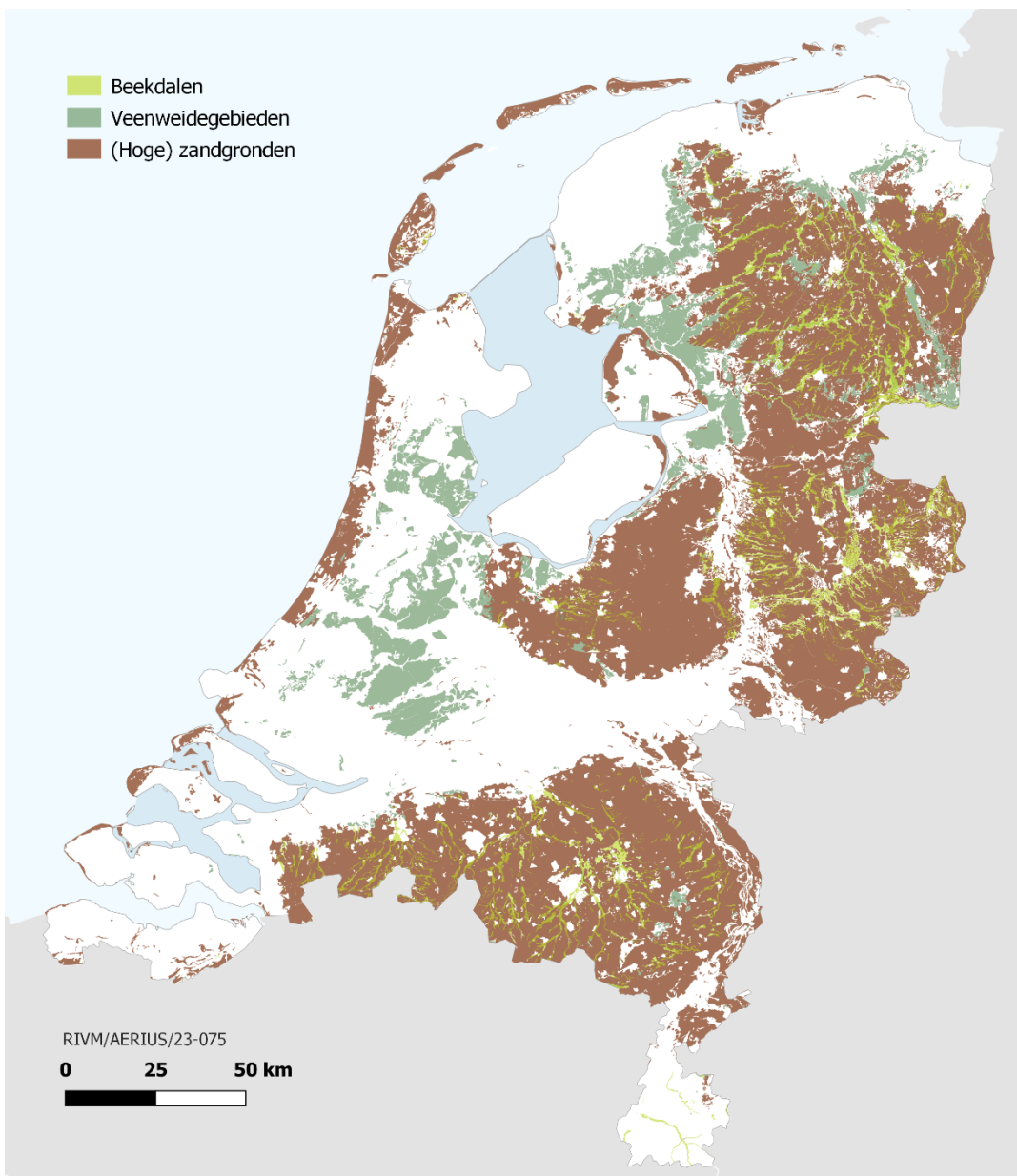
DOI: 10.21945/RIVM-KN-2024-0005

Datum: 17 juni 2024

Het RIVM heeft een inschatting gemaakt van deze doelgroep.

Disclaimer

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van informatiebronnen die niet publiekelijk toegankelijk zijn, onder andere agrarische bedrijfsgegevens. Resultaten kunnen niet op bedrijfsniveau beschikbaar worden gesteld in verband met de privacywetgeving en mogen om dezelfde reden niet herleidbaar zijn naar een individueel landbouwbedrijf. Het in deze studie berekende aantal bedrijven per emissieklasse is indicatief. Dit onder andere door de onzekerheidsmarge rond de per stal gehanteerde emissiefactor en de variatie van jaar tot jaar. In deze studie is uitgegaan van het emissiejaar 2020.

Figuur 1 Overzicht van de afbakening van de 3 grondsoorten gebruikt in de huidige vraag.

Werkwijze algemeen

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd.

- Er wordt gebruik gemaakt van emissiecijfers per dier volgens Opgave Huisvesting RVO (Rav-OHV) en emissiejaar 2020.
- LNV heeft bodemdata van WUR aangeleverd op advies van Deltares (Figuur 1):
 - Beekdalen
 - Begrenzing op basis van de klasse beekdal uit de Basiskaart Natuurlijk Systeem¹
 - Hoge zandgronden en zandgronden
 - Begrenzing op basis van de Grondsoortenkaart²
 - Veenweidegebieden (veengronden en moerige gronden)
 - Begrenzing overgenomen uit de Bodemkaart van Nederland³
- De veehouderijlocaties in het gehele land zijn vergeleken met de bodemdata en er is een selectie gemaakt van locaties die overlappen met de grondsoorten.
- Voor vergelijkingen met deelnemers van de regelingen Lbv en Lbv-plus is gebruik gemaakt van de uitgangspunten en resultaten zoals beschreven in een eerder verschenen kennisupdate⁴. Deze uitgangspunten zijn hier samengevat:
 - Om de lijst met bedrijfslocaties vast te stellen is de depositievracht is berekend op alle overbelaste stikstofgevoelige natuur met toepassing van de maximale rekenafstand van 25 km, rekening houdend met een ondergrens voor depositie van 0,005 mol/ha/jaar per hexagoon van 1 hectare.
 - Op basis van emissies volgens dieraantallen volgens Opgave Huisvesting RVO (Rav-OHV) en emissiejaar 2020.
 - De resulterende lijsten met bedrijfslocaties is vervolgens gebruikt voor de vergelijking; voor de potentiële deelnemers in de beoogde regeling is geen depositie berekend.

Het is belangrijk om op te merken dat de veehouderijlocaties als punten zijn gerepresenteerd bij het vergelijken met de vlakken van de grondsoorten. Vanwege de grillige contouren van de grondsoortenkaart kan een punt dan net wel of niet worden geselecteerd. Bij landelijke vergelijkingen is dit voldoende gedetailleerd, maar bij vragen met een groter detail (wat buiten deze vraag valt) moet daarmee rekening worden gehouden.

Resultaten

Vraag 1: Hoeveel veehouderijlocaties bevinden zich in Beekdalen, (Hoge) zandgronden, of Veenweidegebieden?

1a. Hoeveel zijn dat er totaal in Nederland en hoeveel per provincie?

Een overzicht van het aantal veehouderijlocaties dat zich bevindt binnen de grenzen van de genoemde grondsoorten zijn gegeven in Tabel 1. Daarbij is het aantal per grondsoort afzonderlijk gegeven, maar ook het aantal dat op minstens één van de drie voorkomt.

Het is belangrijk te vermelden dat de begrenzingen van de grondsoorten overlappen. Als gevolg daarvan kan een veehouderij op meerdere grondsoorten voorkomen en komt de som van de aantallen van de 3 grondsoorten niet overeen met het aantal vermeld onder 'alle bovenstaande grondsoorten'.

Afsluitend geeft de tabel ook het aantal voor heel Nederland, onafhankelijk van op welke grondsoort deze zich bevindt. In Bijlage 1 is een verdere uitsplitsing gegeven naar provincie van Tabel 1.

¹ Basiskaart Natuurlijk Systeem <https://www.klimaat-effectatlas.nl/nl/basiskaart-natuurlijk-systeem-nederland>

² Grondsoortenkaart (WUR) <https://www.wur.nl/nl/show/grondsoortenkaart.htm>

³ BRO Bodemkaart (SGM) <https://www.pdok.nl/introductie/-/article/bro-bodemkaart-sgm->

⁴ RIVM Kennisupdate KU-2023-0025 <https://www.rivm.nl/publicaties/peikbelasting-inschatting-effect-aanpassing-rav>

Tabel 1 Het aantal veehouderijlocaties dat zich bevindt binnen de grenzen van de genoemde grondsoorten zijn gegeven, alleen voor heel Nederland. Zie Bijlage 2 voor de tabel per provincie.

Grondsoort	Aantal unieke bedrijfslocaties
Beekdalen	1630
Veen Moerig	3023
Zandgronden	24134
Alle bovenstaande grondsoorten	27622
Heel Nederland (alle mogelijke grondsoorten)	42747

1b. Hoeveel bedrijven vallen in de categorieën ≥ 250 kg, ≥ 400 kg, ≥ 500 kg, ≥ 750 kg, ≥ 1000 kg, en totaal kg NH₃ emissie per jaar?

De aantallen van het aantal bedrijven waarvan hun emissie in een bepaalde categorie valt zijn gegeven in Tabel 2. De aantallen zijn gegeven per provincie en per emissie categorie. Voor de gevraagde categorieën zijn ook de totale emissies gegeven in Tabel 3. In beide tabellen geeft de kolom 'Totaal' het totaal op de drie grondsoorten.

Tabel 2 Aantal bedrijfslocaties per emissie categorie. Emissie categorieën in kg NH₃/jaar

Provincie	Aantal bedrijfslocaties per emissie categorie					Totaal
	≥ 250 kg	≥ 400 kg	≥ 500 kg	≥ 750 kg	≥ 1000 kg	
Nederland	16722	15277	14608	13079	11073	27622
Drenthe	1306	1205	1139	1028	913	2225
Flevoland	82	77	76	66	45	127
Friesland	1532	1400	1353	1251	1080	2362
Gelderland	3309	3004	2870	2510	2105	5609
Groningen	418	370	350	310	271	792
Limburg	1047	973	947	864	772	1652
Noord-Brabant	3849	3550	3418	3100	2697	6197
Noord-Holland	346	302	282	228	160	728
Overijssel	3560	3258	3104	2777	2320	5830
Utrecht	713	632	597	527	411	1106
Zeeland	25	19	18	17	10	76
Zuid-Holland	535	487	454	401	289	918

Tabel 3 Totale emissie per emissiecategorie (kton/jaar) van de bedrijfslocaties zoals vermeld in Tabel 2

Provincie	Totale emissie per emissiecategorie (kton/jaar)					Totaal
	≥ 250 kg	≥ 400 kg	≥ 500 kg	≥ 750 kg	≥ 1000 kg	
Nederland	31,2	30,7	30,4	29,5	27,7	31,9
Drenthe	2,3	2,2	2,2	2,1	2,0	2,3
Flevoland	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Friesland	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3	2,6
Gelderland	5,9	5,8	5,8	5,5	5,2	6,1
Groningen	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7
Limburg	2,8	2,8	2,7	2,7	2,6	2,8
Noord-Brabant	8,6	8,5	8,4	8,2	7,9	8,8
Noord-Holland	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4
Overijssel	6,0	5,9	5,9	5,7	5,3	6,2
Utrecht	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	1,1
Zeeland	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,04
Zuid-Holland	0,7	0,7	0,7	0,6	0,5	0,7

Vraag 2: Aantal locaties binnen gestelde criteria

De gestelde criteria zijn reeds gegeven onder Vraagstelling. Voor deze vraag is het in eerste instantie belangrijk om toe te lichten dat de beoogde regeling op basis van emissies per bedrijf gaat. In de deelvragen 2b en 2c wordt er een vergelijking gemaakt met veehouderijlocaties die in aanmerking komen voor de Lbv en Lbv-plus-regelingen. Deze twee laatstgenoemde reeds bestaande regelingen zijn gebaseerd op de berekende depositie veroorzaakt iedere bedrijfslocatie en of die aan een ondergrens voldoet. Dit zijn twee verschillende benaderingen. Bij het beschouwen van alleen depositie ligt de focus op stikstofbelasting op natuurgebieden waardoor er over het algemeen een selectie plaatsvindt van locaties in de nabijheid van stikstofgevoelige natuur. Daar waar juist emissie als uitgangspunt wordt genomen is de ruimtelijke spreiding anders en niet noodzakelijk in de buurt van natuur die gevoelig is voor atmosferische stikstofdepositie.

2a: Hoeveel locaties voldoen aan deze criteria?

Het aantal bedrijfslocaties dat voldoet is gegeven in Tabel 4. Voor een volledig beeld is er onderscheid gemaakt tussen het aantal veehouderijlocaties dat voldoet aan de emissiecriteria in heel Nederland en daar waar zij voorkomen op de 3 grondsoorten. Het totaal aantal veehouderijlocaties dat voldoet aan de emissiecriteria én alleen op de grondsoorten voorkomt is ook uitgesplitst naar de provincie waar deze zich bevinden (Tabel 5).

Tabel 4 Aantal locaties dat voldoet aan de gestelde emissiecriteria en hun ligging binnen de gebieden beekdalen, veenweidegebieden en (hoge) zandgronden.

Norm NH ₃ emissie	Aantal bedrijfslocaties		Emissie NH ₃ (kg/jaar)	
	Heel Nederland	Alleen de 3 grondsoorten	Heel Nederland	Alleen de 3 grondsoorten
Melkvee en rundvee > 250 kg	18150	11381	26904741	16574874
Overige dieren > 750 kg	4764	3817	16121876	12862119
Beiden	415	333	1489067	1199193
Totaal	23329	15531	44515684	30636186

Tabel 5 Aantal veehouderijlocaties per provincie dat voldoet aan de emissiecriteria en alleen op de 3 grondsoorten voorkomt.

Provincie	Aantal bedrijfslocaties
Nederland	15531
Drenthe	1217
Flevoland	76
Friesland	1457
Gelderland	3037
Groningen	374
Limburg	942
Noord-Brabant	3535
Noord-Holland	307
Overijssel	3401
Utrecht	671
Zeeland	21
Zuid-Holland	493

2b: hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de Lbv-plus regeling?

De aantallen veehouderijlocaties die in aanmerking komen voor zowel de reeds bestaande regeling Lbv-plus en de beoogde regeling zijn weergegeven in Tabel 6. Er zijn 3000 kandidaten voor de regeling Lbv-plus, waarvan 2976 veehouderijlocaties (op basis van Rav). Het aantal is gegeven voor heel Nederland en ook per provincie uitgesplitst.

2c: hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de Lbv regeling?

In Tabel 7 is weergegeven het aantal bedrijfslocaties dat in aanmerking komt voor zowel de bestaande regeling Lbv als de beoogde regeling. Er zijn 10.069 kandidaten voor de regeling Lbv, allen veehouderijlocaties. De tabel geeft een overzicht van aantal veehouderijlocaties voor heel Nederland en ook uitgesplitst naar provincie.

Van de 15.531 kwalificerende veehouderijlocaties zijn er 7.460 (48%) die nog niet voor zowel de Lbv als Lbv-plus in aanmerking komen.

Tabel 6 Aantal veehouderijlocaties dat zowel voor de Lbv-plus-regeling in aanmerking komt als voor de beoogde regeling. Bij kleine aantallen wordt '< 10' weergegeven om individuele herleidbaarheid te voorkomen. Het percentage is gegeven als percentage van totaal aantal veehouderijlocaties.

Provincie	Aantal bedrijfslocaties	% van totaal
Nederland	2326	78%
Drenthe	152	5%
Flevoland	< 10	< 0,5%
Friesland	82	3%
Gelderland	1438	48%
Groningen	< 10	< 0,5%
Limburg	209	7%
Noord-Brabant	200	7%
Noord-Holland	< 10	< 0,5%
Overijssel	109	4%
Utrecht	124	4%
Zeeland	< 10	< 0,5%
Zuid-Holland	< 10	< 0,5%

Tabel 7 Aantal veehouderijlocaties dat zowel voor de Lbv-regeling in aanmerking komt als voor de beoogde regeling. Bij kleine aantallen wordt '< 20' weergegeven om individuele herleidbaarheid te voorkomen.

Provincie	Aantal bedrijfslocaties	% van totaal
Nederland	7092	70%
Drenthe	663	7%
Flevoland	< 20	< 0,2%
Friesland	639	6%
Gelderland	1217	12%
Groningen	73	1%
Limburg	572	6%
Noord-Brabant	1300	13%
Noord-Holland	189	2%
Overijssel	1918	19%
Utrecht	237	2%
Zeeland	< 20	< 0,2%
Zuid-Holland	264	3%

Bijlage 1 Vraagstelling LNV

Adviesvraag bepalen doelgroep MGB
november 2023

1. Vraagarticulatie

a. Wat is de vraag?

Het ministerie van LNV is bezig met de ontwikkeling van een regeling voor Maatregel Gerichte beëindiging (MGB) van veehouderijen in bepaalde gebieden. De basis van deze regeling is vrijwilligheid. Voor het bepalen van de doelgroep worden de volgende vragen gesteld:

1. Hoeveel veehouderijlocaties bevinden zich in Beekdalen, (Hoge) zandgronden, of Veenweidegebieden?
 - a. Hoeveel zijn dat er totaal in Nederland en hoeveel per provincie?
 - b. Hoeveel bedrijven vallen in de categorieën ≥ 250 kg, ≥ 400 kg, ≥ 500 kg, ≥ 750 kg, ≥ 1000 kg, en totaal kg NH₃ emissie per jaar?
 - c. Waar mogelijk deze resultaten ook uitgesplitst per diercategorie.
2. Uitgaande van een voorgenomen criteria: i) Minimaal 250 kg NH₃/j voor de melkvee en rundvee diergroepen óf Minimaal 750 kg NH₃/j voor alle overige diergroepen; ii) Alle veehouderijlocaties moeten liggen binnen de gebieden beekdalen, veenweidegebieden en (hoge) zandgronden:
 - a. Hoeveel locaties voldoen aan deze criteria?
 - b. Hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de LBV plus regeling?
 - c. Hoeveel van deze locaties vallen nu ook onder de LBV regeling?

b. Wat is het beoogde resultaat?

- Een kennisupdate met daarin de beantwoording van de vragen, alsmede een uitwerking van de uitgangspunten en methode;
- Een spreadsheet met kwantitatieve resultaten als bijlage.

2. Kwaliteitsborging

a. Wat zijn de kwaliteitseisen?

- Standaard kwaliteitsborging van het RIVM

3. Parameters berekening

a	Welke dataset wordt aangeroepen?	GIAB meest actuele data gebruiken
b	Welk rekenmodel wordt gehanteerd?	n.v.t.
c	Welk emissiejaar wordt gehanteerd?	Meest actueel
d	Welke sectoren worden betrokken?	Alle veehouderijen
e	Wordt uitgegaan van de vergunde, gerealiseerde, of feitelijke emissie?	Feitelijke emissie
f	Bij landbouw ook veldemissies betrekken?	Nee
g	Bij landbouw de emissiecijfers hanteren van RVO (RAV) of NEMA (praktijkfactoren)?	RAV factoren
h	Hoe om te gaan met de maximale rekenafstand van 25km?	n.v.t.

Bijlage 2 Volledige tabel 1, vraag 1

Tabel 8. Volledige tabel behorende bij Tabel 1. Het aantal veehouderijlocaties dat zich bevindt binnen de grenzen van de genoemde grondsoorten zijn gegeven, voor heel Nederland en per provincie. Bij kleine aantallen wordt '< 10' weergegeven om individuele herleidbaarheid te voorkomen.

	Aantal unieke bedrijfslocaties												
Grondsoort	NL	DR	FL	FR	GD	GR	LB	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH
Beekdalen	1630	223	< 10	89	353	23	76	322	< 10	490	52	< 10	< 10
Veen Moerig	3023	130	10	588	23	56	< 10	14	447	341	576	< 10	834
Zandgronden	24134	2100	118	1749	5455	739	1627	6106	282	5263	537	74	84
Alle bovenstaande grondsoorten	27622	2225	127	2362	5609	792	1652	6197	728	5830	1106	76	918
<i>Heel NL (alle grondsoorten)</i>	42747												

Dit document is op 29 september 2025 technisch aangepast ter verbetering van de digitale toegankelijkheid. De inhoud en vormgeving zijn ongewijzigd.